

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ 2026

Μάθημα: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (36)

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Δευτέρα, 15 Ιουνίου 2026

08:00-11:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε σε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μην γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α. Απόδοση και κατανόηση διδαγμένων κειμένων

(Μονάδες 30)

A.1. Να αποδώσετε **μόνο τις έντονα γραμμένες προτάσεις** των πιο κάτω κειμένων (Κείμενο 1 και Κείμενο 2) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

Κείμενο 1

Ζεύς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν, μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία, τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμηνται δὲ ὧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἰκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω; Ἐπὶ πάντας ἔφη ὁ Ζεύς, καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἑμοῦ, τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* ΒΒ'
(μονάδες 9)

Κείμενο 2

Ξυελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παιδευσιν εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἂν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλείστ' ἂν εἶδη καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὐταρκες παρέχεσθαι. καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς πόλεως, ἦν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσω ἐς πεῖραν ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἴων κακοπαθεῖ οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ὡς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. **μετὰ μεγάλων δὲ σημείων καὶ οὐ δὴ τοι ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα, καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὀμήρου ἐπαινέτου οὔτε ὅστις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἢ ἀλήθεια βλάψει,** ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε κάγαθῶν αἰδία συγκατοικίσαντες. περὶ τοιαύτης οὖν πόλεως οἶδε τε γενναίως δικαιοῦντες μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτὴν μαχόμενοι ἐτελεύτησαν, καὶ τῶν λειπομένων πάντα τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν.

Θουκυδίδου *Ἱστορία* Β' 41
(μονάδες 6)

A.2.

α. Να γράψετε στα Αρχαία Ελληνικά, στην κατάλληλη πτώση και αριθμό, το ουσιαστικό που συμπληρώνει τη φράση «**τῶν νῦν**» στην ακόλουθη περίοδο λόγου (υπογραμμίζεται στο Κείμενο 2).

μόνη γὰρ **τῶν νῦν** ἀκοῆς κρείσσω ἐς πείραν ἔρχεται.

(μονάδες 3)

β. Να γράψετε στα Νέα Ελληνικά σε ποιους/τι αναφέρεται η αντωνυμία «**οἶδε**» του πιο κάτω αποσπάσματος (υπογραμμίζεται στο Κείμενο 2).

περὶ τοιαύτης οὖν πόλεως **οἶδε** τε γενναίως δικαιούντες μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτὴν
μαχόμενοι ἐτελεύτησαν.

(μονάδες 3)

A.3. Να χαρακτηρίσετε ως ορθή (Ο) ή λανθασμένη (Λ) καθεμία από τις ακόλουθες δηλώσεις, σύμφωνα με το Κείμενο 2. Για κάθε δήλωση που επισημαίνετε ως λανθασμένη, να τεκμηριώνετε την απάντησή σας στα Νέα Ελληνικά.

α. Ο ομιλητής αρχίζει το εγκώμιο της πόλης του.

β. Ο ομιλητής πιστεύει στις δυνατότητες κάθε πολίτη ξεχωριστά.

γ. Η Αθήνα αποδεικνύεται ακόμη πιο δυνατή μέσα από τις δυσκολίες.

δ. Οι Αθηναίοι, παρά την υπεροχή τους, δεν προκαλούν την αγανάκτηση των αντιπάλων τους.

ε. Οι πρόγονοι των Αθηναίων υπέταξαν κάθε ξηρά και θάλασσα.

στ. Οι Αθηναίοι διακηρύττουν τις νίκες, αλλά αποσιωπούν τις ήττες τους.

(μονάδες 9)

B. Αδίδακτο κείμενο για απόδοση στα Νέα Ελληνικά

(Μονάδες 25)

Να αποδώσετε το πιο κάτω αδίδακτο κείμενο (Κείμενο 3) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

Κείμενο 3

Στο απόσπασμα που ακολουθεί, ο Σωκράτης νουθετεί τον γιο του, ο οποίος έχει θυμώσει με τη μητέρα του.

οὐκ οἶσθ' ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾷ* τοὺς εὖ πεπονθότας χάριν οὐκ ἀποδιδόντας, ἐὰν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην τε ἐπιτίθησι καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἐᾷ ἄρχειν τοῦτον; [...] καὶ νῆ Δία ἐὰν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τοὺς τάφους μὴ κοσμήῃ, καὶ τοῦτο ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων δοκιμασίαις. σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἐὰν σωφρονῆς, τοὺς μὲν θεοὺς παραιτήσῃ συγγνώμονάς* σοι εἶναι, εἴ τι παρημέληκας τῆς μητρός, μὴ σε καὶ οὗτοι νομίσαντες ἀχάριστον εἶναι οὐκ ἐθελήσωσιν εὖ ποιεῖν, τοὺς δὲ ἀνθρώπους φυλάξει* μὴ σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων ἀμελοῦντα πάντες ἀτιμάσωσιν*, εἴτα ἐν ἐρημίᾳ φίλων ἀναφανῆς.

Ξενοφώντας Ἀπομνημονεύματα 2.2.13-14

(έκδοση Teubner, μικρή διασκευή)

Λεξιλόγιο

περιοράω, -ῶ = παραβλέπω, περιφρονώ

συγγνώμων, -ον = ο διατεθειμένος να συγχωρήσει, επιεικής

φυλάττομαί τινα = φυλάγομαι από κάποιον

ἀτιμάζω = καταφρονώ

Γ. Ορθογραφία

(Μονάδες 5)

Γ.1. Να εντοπίσετε στο ακόλουθο απόσπασμα τις **τρεις (3) λέξεις** που είναι ορθογραφικά λανθασμένες και να τις διορθώσετε. Να μεταφέρετε τον ακόλουθο πίνακα στο τετράδιο απαντήσεων και να τον συμπληρώσετε κατάλληλα.

Θαυμάζω δ' ὅσοι τοὺς μὲν φύσῃ δεινοὺς ὄντας εἰπεῖν εὐδαιμονίζουσιν ὡς ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ πράγματος αὐτοῖς συμβεβηκῶτος, τοὺς δὲ τοιοῦτους γενέσθαι βουλομένους λοιδοροῦσιν ὡς ἀδίκου καὶ κακοῦ παιδεύματος ἐπιθυμοῦντας.

Ἴσοκράτους *Περὶ ἀντιδόσεως* 291

Λανθασμένες λέξεις	Διορθωμένες λέξεις

(μονάδες 3)

Γ.2. Να βάλετε τους τόνους και τα πνεύματα που λείπουν από λέξεις του πιο κάτω αποσπάσματος. Να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεων μόνο τις λέξεις στις οποίες θα προσθέσετε τόνο ή/και πνεύμα.

[...] οἱ δὲ βάρβαροι εἰ ἐπιχειρήσουσι τῆς θαλάττης ἄρχειν, οὐκ ἀνέξεται ταῦτα ἢ Ἑλλάς· ὥσθ' εαυτῇ ἐπικουρουσα καὶ υμῖν σύμμαχος γενήσεται.

Ξενοφῶντος *Ἑλληνικά* 4.8.4

(μονάδες 2)

Δ. Γλωσσικές παρατηρήσεις (γραμματικές, συντακτικές, λεξιλογικές) (Μονάδες 20)

1. Να γράψετε ό,τι ζητείται για καθέναν από τους ακόλουθους τύπους:

α. δικάζει

Να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο ευκτικής και προστακτικής αορίστου στην ίδια φωνή.

β. αποδιδόντας

Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο στον αόριστο β' και στον παρακείμενο στην ίδια φωνή.

γ. αίσθόμενοι

Να γράψετε το απαρέμφατο ενεστώτα και μέλλοντα.

δ. σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἐὰν σωφρονῆς, τοὺς μὲν θεοὺς **παραιτήσῃ** συγγνώμονάς σοι εἶναι.

Να κάνετε πλήρη γραμματική αναγνώριση του τύπου **παραιτήσῃ** της πιο πάνω περιόδου λόγου.

(μονάδες 4)

2. Να ξαναγράψετε την περίοδο λόγου που ακολουθεί βάζοντας όπου **τις = τινές** και όπου **πόλις = Ἀθηναῖοι**. Να κάνετε μόνο τις απαραίτητες αλλαγές.

ἐὰν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ πόλις δίκην τε ἐπιτίθησι καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἔῃ ἄρχειν τοῦτον.

(μονάδες 3)

3.α. Να κάνετε πλήρη συντακτική αναγνώριση των έντονα γραμμένων όρων του πιο κάτω αποσπάσματος.

οὐκ οἶσθ' ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται οὐδὲ δικάζει [...]. σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἐὰν σωφρονῆς, τοὺς μὲν θεοὺς παραιτήσῃ **συγγνώμονάς** σοι εἶναι, εἴ τι παρημέληκας **τῆς μητρός**, μὴ σε καὶ οὗτοι νομίσαντες ἀχάριστον **εἶναι** οὐκ ἐθελήσωσιν εὖ ποιεῖν, τοὺς δὲ ἀνθρώπους φυλάξει μὴ σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων **ἀμελοῦντα** πάντες ἀτιμάσωσιν.

(μονάδες 5)

3.β. Στο ακόλουθο απόσπασμα υπάρχουν υποθετικοί λόγοι που ανήκουν σε δύο διαφορετικά είδη.

Να εντοπίσετε **έναν (1) υποθετικό λόγο από κάθε είδος** και να γράψετε την υπόθεση, την απόδοση και το είδος του καθενός.

οὐκ οἶσθ' ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾷ τοὺς εὖ πεπονθότας χάριν οὐκ ἀποδιδόντας, ἐὰν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην τε ἐπιτίθησι καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἔῃ ἄρχειν τοῦτον; [...] καὶ νῆ Δία ἐὰν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τοὺς τάφους μὴ κοσμήῃ, καὶ τοῦτο ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων δοκιμασίαις. σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἐὰν σωφρονῆς, τοὺς μὲν θεοὺς παραιτήσῃ συγγνώμονάς σοι εἶναι.

(μονάδες 3)

4.α. Να εντοπίσετε στο ακόλουθο απόσπασμα και να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεων **μία (1)** λέξη με την οποία συνδέεται ετυμολογικά καθεμία από τις ακόλουθες νεοελληνικές λέξεις:

- i. αντίθεση
- ii. διανομή

καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νεῖμω; Ἐπὶ πάντας ἔφη ὁ Ζεὺς, καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θὲς παρ' ἐμοῦ, τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως. (Κείμενο 1)

(μονάδες 2)

4.β. Να γράψετε στον ίδιο γραμματικό τύπο **ένα (1)** αντίθετο/αντώνυμο στα Αρχαία Ελληνικά για καθεμία από τις πιο κάτω λέξεις του Κειμένου 3:

- i. εὔ
- ii. ἀποδοκιμάζουσα
- iii. ἀτιμάσωσιν

(μονάδες 3)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(Μονάδες 5)

Να μεταφέρετε το πιο κάτω κείμενο στα Αρχαία Ελληνικά.

Οι μητέρες γνωρίζουν τι συμφέρει την πόλη και γι' αυτό ανατρέφουν τα παιδιά τους με μεγάλη φροντίδα. Αυτές, λοιπόν, θα τιμηθούν από τους άρχοντες με πράξεις και λόγια, επειδή το έργο τους είναι πάρα πολύ σπουδαίο.

1. Ποια κοινή ιδέα παρουσιάζεται στα πιο κάτω Κείμενα 1 και 4; Να την εξηγήσετε με βάση το καθένα από αυτά.

Κείμενο 1 (απόσπασμα)

καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω; Ἐπὶ πάντας ἔφη ὁ Ζεὺς, καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἑμοῦ, τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* Β'

Κείμενο 4

Και συμβαίνει εμείς οι ίδιοι να φροντίζουμε συγχρόνως και για τα ιδιωτικά μας ζητήματα και για τα δημόσια, και ενώ ο καθένας μας ασχολείται με διαφορετικά πράγματα, συμβαίνει να γνωρίζουμε τα πολιτικά (ζητήματα) ικανοποιητικά. Γιατί μόνοι εμείς αυτόν που δεν συμμετέχει καθόλου σε αυτά τον θεωρούμε όχι φιλήσυχο, αλλά άχρηστο.

Θουκυδίδου *Ίστορία* Β' 40

(μονάδες 6)

2. Ο Θουκυδίδης εντάσσει στην *Ίστορία* του, έργο γραμμένο με αυστηρά επιστημονική μέθοδο, τον *Επιτάφιο του Περικλή*, έναν επιδεικτικό λόγο με πολλά στοιχεία ρητορικής.
- α. Να εντοπίσετε και να εξηγήσετε **δύο (2)** σημεία του Κειμένου 2, τα οποία παραπέμπουν έμμεσα στον στόχο του Θουκυδίδα για αντικειμενικότητα (ιστορική αλήθεια).
- (μονάδες 4)
- β. Αφού εντοπίσετε στο Κείμενο 2 και γράψετε **δύο (2)** εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο ρήτορας για να διεγείρει το συναίσθημα των ακροατών, να αναφέρετε **έναν (1)** από τους απώτερους στόχους του.

(μονάδες 5)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-

Τύχη αγαθή!